

Fitnah și rețelele sociale

Definiția cuvântului fitnah

Fitnah din punct de vedere lingvistic

Originea cuvântului provine din procesul de rafinare a metalelor prețioase.

Sensul literal: Acțiunea de a pune aurul în foc pentru a separa puritatea de impurități.

Sensul metaforic: O stare de încercare prin care trece un individ sau o comunitate pentru a-și dovedi credința și tăria morală.

Al-Azhari a spus: “Cuvântul din limba arabă ‘fitnah’ include semnificații de testare și încercare. Rădăcina este luată din fraza fatantu al-fiddah wa'l-dhahab (am testat (calitatea) argintul și aurul), însemnând ‘am topit metalele pentru a separa ceea ce este rău de ceea ce este bun’. Asemănător, Allah spune în Coran: ‘(Va fi) o Zi în care vor fi încercați [yuftanuna] (pedepsiți, adică arși) deasupra Focului!’ [Al-Dhariyat 51:13], însemnând, arzându-i cu foc.” (Tahdhib al-lughah 14/196)

Ibn Faris a spus: “Fa-ta-na este o rădăcină bună ce indică testare sau încercare.” (Maqayis al-lughah 4/472)

Aceasta este semnificația de bază a cuvântului fitnah în limba arabă.

Ibn al-Athir a spus: “Fitnah: încercare sau test....Cuvântul este adesea folosit la descrierea testelor din care iese ceva neplăcut. Mai târziu, de asemenea, a fost folosit cu sensul de păcat, cufăr (necredință), luptă, ardere, îndepărtare sau deviere.” (Al-Nihayah 3/410. Ibn Hajar a spus ceva asemănător în al-Fath 13/3)

Ibn al-Arabi a rezumat sensul cuvântului fitnah când a spus: “Fitnah înseamnă a testa, fitnah înseamnă încercare, fitnah înseamnă avere, fitnah înseamnă copii, fitnah înseamnă cufăr, fitnah înseamnă diferențe de opinii între oameni, fitnah înseamnă a arde cu foc.” (Lisan al-Arab de Ibn Manzur)

Sensul cuvântului fitnah în Coran

1. Test și încercare, după cum găsim în următorul verset:

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يَتْرُكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ (٢٩:٢)

“Oare oamenii cred că vor fi lăsați [în pace], dacă vor spune „Noi credem!”, și că ei nu vor fi încercați?” [Al-Ankabut 29:2]

Adică, după cum a spus Ibn Jarir “că nu vor fi supuși încercării”.

2. A bloca calea și a îndepărta oamenii, așa cum găsim în următorul verset:

وَأَحْذَرُهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ (٥:٤٩)

“...și fii cu băgare de seamă, să nu te ispitească pentru a te îndepărta de la o parte dintre cele pe care ți le-a revelat Allah...” [Al-Maidah 5:49]

Al-Qurtubi a spus: “Aceasta înseamnă blocarea căii tale și să te îndepărteze.”

3. Persecuție, după cum găsim în versetul următor:

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ (١٦:١١٠)

“Apoi, cu adevărat, Stăpânul tău pentru cei care au emigrat după ce au fost puși sub încercări (futin) și apoi s-au străduit și s-au luptat (pentru cauza lui Allah) și au fost răbdători, cu adevărat, Stăpânul tău după aceea este Cel mai Iertător, Dăruitorul de Milă.” (al-Nahl 16:110)

A fi încercat înseamnă a persecuta.

4. Șirc și cufâr așa cum găsim în versetul următor:

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً (٢:١٩٣)

“Și luptați-vă cu ei până ce nu va mai fi fitnah (necredință și adorarea altora pe lângă Allah)...”
(Al-Baqarah 2:193)

Ibn Kathir a spus: Aceasta înseamnă șirc (adorarea altora pe lângă Allah).

5. A cădea în păcat și ipocrizie după cum găsim în următorul verset:

يَادُونَهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ ^ط قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ (٥٧:١٤)

“Și ei [ipocriții] vor striga către credincioși: „Oare nu am fost împreună cu voi?” Credincioșii vor răspunde: „Ba da! Însă voi v-ați lăsat ispitiți [fatantum anfusakum], ați căutat propria voastră distrugere; v-ați îndoit (de credință) și ați fost înșelați de dorințe false.” (al-Hadid 57:14)

Al-Baghawi a spus: “Adică, v-ați lăsat să cădeți în ipocrizie și v-ați distrus singuri prin păcate și poftă și dorințe.”

6. A confunda adevărul cu falsitatea, după cum găsim în următorul verset:

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ (٨:٧٣)

“Și cei care nu cred, își sunt aliați unul celuilalt (și) dacă voi (musulmanii din întreaga lume) nu veți face astfel [deveniți aliați, ca o singură clădire unită sub un khalifah (un conducător musulman pentru toți musulmanii din întreaga lume) să facă victorioasă religia lui Allah, monoteismul islamic], va fi fitnah [războaie, bătălii, politeism] și asuprire pe pământ și mare stricăciune și corupție (apariția politeismului).” (Al-Anfal 8:73)

Ceea ce înseamnă aceasta este că “dacă nu se iau credincioșii ca prieteni apropiați în locul necredincioșilor, chiar dacă sunt rude, nu va fi fitnah pe pământ, adică, adevărul va fi confundat cu falsitatea.” Așa este explicat în Jami al-Bayan de Ibn Jarir.

7. Rătăcire așa cum găsim în următorul verset:

وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنْ اللَّهِ شَيْئًا (٥:٤١)

“...Însă pe acela pe care Allah Voiește să-l pună în Fitnah (eroare, deoarece respinge credința), tu nu-l vei putea apăra...” (Al-Maidah 5:41)

Aici, sensul pentru fitna este rătăcire. (Al-Bahr al-Muhit de Abu Hayyan, 4/262)

8. Omoruri și luarea de prizonieri așa cum găsim în următorul verset:

إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يُفْتِنَكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا (٤:١٠١)

“... dacă vă temeți că cei care nu cred vă vor pune la încercare (face rău [sau vă vor ataca]). (Al-Nisa 4:101)

Aceasta se referă la necredincioșii care atacă musulmanii în timp ce se roagă și se prosternează pentru a-i omori sau a-i lua ca prizonieri, după cum a fost afirmat de Ibn Jarir.

9. Diferența dintre oameni și lipsa de argumente, după cum observăm în următorul verset.

لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوا كُرْهًا إِلَّا خَبَالًا وَلَا أُضْعِفُوا خِلَالَكُمْ يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ (٩:٤٧)

“Și de-ar fi purces ei împreună cu voi, n-ar fi făcut decât să sporească tulburarea voastră și s-ar fi grăbit, căutând să semene vrajbă și neînțelegere în rândurile voastre...” (al-Tawbah 9:47)

Adică, ei ar fi agitat diferențele dintre voi, așa cum spune în al-kashshaf, 2/277.

10. Nebunie așa cum este în următorul verset:

بِأَيِّكُمْ الْمَفْتُونُ (٦٨:٦)

“Cine dintre voi este smintit (maftuun) [afectat de diavol].” (Al-Qalam 68:6) aici înseamnă nebunie (problemă psihică).

11. A arde cu foc, după cum găsim în următorul verset:

إِنَّ الدِّينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ (٨٥:١٠)

“Cu adevărat, cei care i-au prigonit pe cei credincioși și pe cele credincioase (torturându-i și arzându-i).” (Al-Buruj 85:10)

Ibn Hajar a spus: sensul poate fi înțeles din context. (Al-Fath 11/176)

Notă:

a spus: Referitor la “fitnah” pe care Allah și-a atribuit-o Sieși رحمہ اللہ Ibn al-Qayyim I-a atribuit-o, după cum găsim în versetul, ‘Și astfel i- ﷺ sau pe care mesagerul Său am încercat (fatannaa) Noi pe unii prin alții,’ (6:53) și cuvintele lui Musa, ‘Aceasta nu este decât o încercare (fitnatuca) de la Tine, cu care-i duci în rătăcire pe cei care Tu Voiești și îi Călăuzești pe cei care Tu Voiești.’ (7:155), aceasta poartă un sens diferit, care este, un test sau o încercare de la Allah pentru Robul Său prin lucruri bune și rele, binecuvântări și calamități. Aceasta este un lucru; iar fitnah pentru mușrichin este altceva; fitnah sau încercarea credinciosului prin averea, copiii și vecinul lui sunt un lucru, fitnah (încercările, diferențele) ce au loc printre musulmani, precum și fitnah ce este între susținătorii lui Ali și Muawiyah, și între el și oamenii cămilei, și între musulmani când se luptă unul cu celălalt sau se boicotează unul pe celălalt, este altceva. (Zad al-Ma'ad, vol.3, p.170)

(ﷺ relatări de la Profet) Fitnah din ahadith

Conceptul de fitnah este extrem de prezent în tradiția profetică (Hadith), unde Profetul Muhammad a avertizat Ummah despre încercările care vor veni, oferind totodată și soluții pentru a le ﷺ supraviețui: Iată câteva dintre cele mai relevante hadith-uri despre fitnah, clasificate pe teme, :împreună cu sursele lor

1. Viteza și succesiunea încercărilor

Profetul a descris fitnah ca pe ceva care va veni în valuri, devenind din ce în ce mai greu de distins.

„Grăbiți-vă să faceți fapte bune înainte de apariția unor încercări (fitan) care vor fi ca o noapte întunecată. În acele timpuri, un om va fi musulman dimineața și va deveni necredincios până seara, sau va fi credincios seara și necredincios dimineața, vânzându-și religia pentru un câștig lumesc.” (Sursa: Sahih Muslim, 118.)

2. Fitnah bogăției

Fiecare națiune are o încercare specifică, iar pentru comunitatea musulmană, aceasta este adesea legată de posesiunile materiale.

„Fiecare națiune are o încercare (fitnah), iar încercarea națiunii mele este bogăția.” (Sursa: Jami` at-Tirmidhi, 2336 (Clasificat ca Sahih/Autentic).)

3. Evitarea implicării în conflicte (Fitnah civilă)

În perioadele de confuzie maximă, când musulmanii se luptă între ei sau adevărul este mascat, Profetul a recomandat neutralitatea și izolarea de rău.

„Va fi o perioadă de încercări (fitnah) în care cel care stă jos va fi mai bun decât cel care stă în picioare, cel care stă în picioare va fi mai bun decât cel care merge, iar cel care merge va fi mai bun decât cel care aleargă. Oricine se expune acestor încercări va fi distrus de ele, și oricine găsește un refugiu sau un adăpost, ar trebui să îl ia (să se adăpostească)...”

a spus: “Printre rugăciuni este Aceeași relatare este relatată de Abu Bakr, cu adăugarea: Profetul o rugăciune (Asr) a cărei lipsă (dacă este pierdută, nu este efectuată la timpul ei) este ca cea a unei familii sau a proprietății (este ca și cum a pierdut familia și proprietatea sa a fost distrusă)”. (Sursa: Sahih al-Bukhari, 3601; Sahih Muslim, 2886.)

4. Fitnah femeilor și a lumii

O avertizare privind ispitele care pot abate inima de la calea spirituală.

„Lumea este dulce și verde (atractivă), iar Allah v-a numit succesori în ea pentru a vedea cum vă comportați. Așadar, feriți-vă de ispita femeilor, căci, cu adevărat, prima fitnah a fiilor lui Israel a fost cauzată de femei.” (Sursa: Sahih Muslim, 2742.)

5. Cea mai mare fitnah: Ad-Dajjal (Antihristul)

Acesta este testul suprem pentru omenire înainte de Ziua Judecării.

„De la crearea lui Adam până la venirea Ceasului, nu există nicio creație (sau eveniment) mai mare decât fitnah lui Dajjal.” (Sursa: Sahih Muslim, 2946.)

Rețelele Sociale: Un Teren Fertil pentru Fitnah

Din perspectiva Salafi, rețelele sociale sunt considerate un „cuțit cu două tăișuri”, dar care în prezent înclină puternic spre fitnah. Ele cad în două categorii:

- Fitnatash-Shubuhah (Îndoielile): Aceasta este cea mai periculoasă formă. Atacă intelectul și credința ('Aqidah). Include inovațiile religioase (Bid'ah), interpretările greșite ale textelor și ideologiile străine care creează confuzie cu privire la adevăr. Oricine poate vorbi despre religie fără autoritate ('Ilm). Utilizatorul este expus la opinii rătăcite, argumente filosofice contrare Islamului și critici la adresa savanților autentici.
- Fitnatash-Shahawat (Dorințele): Aceasta atacă voința și moralitatea. Include tentațiile lumești, cum ar fi goana după bani, faimă, relații interzise sau orice plăcere care îl distrage pe om de la ascultarea de Allah. Algoritmii promovează etalarea bogăției, frumusețea fizică (încălcarea *Hijab-ului* spiritual și fizic) și căutarea validării prin „like-uri” (pericolul *Riya* – ostentația).

Distrugerea timpului: Salafii pun mare preț pe timp. Rețelele sociale sunt văzute ca un instrument de pierdere a timpului, care împietrește inima și distrage de la menționarea lui Allah (*Dhikr*).

Allah spune despre timp:

وَالْعَصْرِ (١) إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ (٢) إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ (٣)

“Jur pe timp! (1) Că omul va fi în pierdere, (2) În afară de cei care cred și împlinesc fapte bune și se îndeamnă unul pe altul către Adevăr și se îndeamnă unul pe altul la răbdare. (3) [surah al-Asr 103:1-3]

Cum să ne protejăm de Fitnah?

Atunci când fitnah devine generalizată, Salafiyyah recomandă distanțarea. În contextul modern, aceasta înseamnă:

- Atașarea de Coran și Sunnah: Rămânerea fermă pe calea clară.
- Atașarea de Cunoașterea Autentică (Al-'Ilm): Protecția principală împotriva confuziei este studiul. Nu orice pagină cu nume islamic este de încredere. "Această cunoaștere este religia voastră, deci priviți bine de la cine vă luați religia." (Muhammad ibn Sirin)
- Căutarea refugiului la Allah: Profetul obișnuia să spună la finalul fiecărei rugăciuni (înainte de salam):

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ

„O, Allah, caut refugiu la Tine de pedeapsa Iadului, de pedeapsa mormântului, de încercările (fitnah) vieții și ale morții și de răul încercării lui Mesia cel Mincinos (Al-Masih ad-Dajjal).” (Sahih Muslim)

- Părăsirea grupurilor de discuții unde se practică bârfa (*Ghibah*) sau unde se atacă onoarea musulmanilor.
- Dezactivarea notificărilor și limitarea drastică a timpului online.
- Reținerea limbii și a tastaturii - Într-o perioadă de fitnah, regula de aur este tăcerea. Dacă nu ești un savant capabil să clarifice adevărul, implicarea în dezbateri online nu face decât să alimenteze focul. Nu transmite mai departe informații neconfirmate. Allah spune:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهْلَةٍ فَتُصْحَبُوا عَلٰىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ (٤٩:٦)

O, voi cei care credeți! Dacă vine la voi un nelegiuit cu o veste, chibzuiți cu [mare] băgare de seamă, ca să nu pricinuiți rău unui popor, din neștiință, și să vă căiți (mai apoi) pentru ceea ce ați făcut! (Al-Hujurat 49:6)

a spus: „Este suficient ca un om să transmită tot ceea ce aude pentru a fi considerat ﷺ Profetul .mincinos.” (Sahih Muslim 5)

- Atașarea de Marii Savanți - În momente de confuzie socială sau politică, sursele Salafi îndeamnă la urmarea sfaturilor savanților bătrâni, recunoscuți pentru stabilitatea lor, și evitarea „micilor” predicatori care caută popularitatea pe platformele sociale.

a spus: *"Allah nu ia cunoașterea smulgând-o de la oameni, ci o ia prin moartea ﷺ Profetului savanților... până când nu mai rămâne niciun savant, iar oamenii își iau conducători ignoranți care, fiind întrebați, dau verdicte fără cunoaștere, rătăcindu-se și rătăcindu-i și pe alții." (Muslim 2673)

În metodologia ****Salafiyyah****, este utilizată o regulă juridică fundamentală numită ****Sadd ad-Dhara'i**** (Blocarea căilor care duc către rău). Conform acestei reguli, un lucru care în sine poate părea inofensiv (cum este deschiderea unei aplicații) devine interzis sau periculos dacă reprezintă o cale certă către un păcat mare, precum ***Zina*** (adulterul/fornicația). Iată mecanismul prin care rețelele sociale facilitează această tranziție, susținut de dovezi religioase:

1. Fitnatul Privirii (Primul Pas)

Rețelele sociale (Instagram, TikTok, Facebook, etc.) sunt saturate de imagini care încalcă normele de modestie. În Islam, privirea este considerată "o săgeată otrăvită a lui Iblis". Allah spune în Coran:

قُلِ الْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّونَ أَبْصَارَهُمْ وَيَحْفَظُونَ فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ (٢٤:٣٠)

“Spune dreptcredincioșilor să-și plece privirile și să-și păzească pudoarea lor. Aceasta este mai curat pentru ei. Allah, doară, este Khabir [Bineștiutor] a ceea ce fac ei.” (24:30).

Privirea repetată șterge sentimentul de ***Haya*** (pudoare) și trezește dorințe care, în mod normal, sunt latente. Savanții Salafi explică faptul că inima urmează privirea; dacă privirea este liberă, inima devine captivă.

2. "Zina celorlalte organe"

Înainte de actul fizic, există etape intermediare pe care rețelele sociale le facilitează direct (mesaje private, comentarii, interacțiuni vocale).

a spus: “Ochii fac zina prin privire, urechile fac zina prin ascultare, limba face zina prin ﷺ Profetul vorbire, mâna face zina prin atingere, piciorul face zina prin mers, iar inima dorește și speră, apoi .părțile intime confirmă sau infirmă aceasta.” (Sahih Muslim, 2657)

Comentariile cochete, mesajele directe (DM) și discuțiile interminabile "fără un scop necesar" între sexe opuse sunt considerate ***introduceri*** ale adulterului.

3. Izolarea Virtuală

Un principiu major în Salafiyyah este evitarea ***Khulwah*** (starea în care un bărbat și o femeie care nu sunt mahram sunt singuri). Deși fizic persoanele sunt la distanță, ***chat-ul privat*** creează o izolare psihologică.

"Niciun bărbat nu se izolează cu o femeie fără ca al treilea dintre ei să fie Shaytan." (Hadith Sahih, Tirmidhi).

Mediul online oferă o falsă senzație de siguranță și anonimă, permițând barierelor sociale și religioase să cadă mult mai repede decât într-o întâlnire față în față.

4. Pașii lui Shaytan

Coranul nu spune doar "Nu faceți zina", ci spune: **"Și nu vă apropiați de desfrâu (zina)!"** (Surat Al-Isra, 17:32). Savanții explică faptul că interdicția vizează tot ceea ce ***duce*** la aceasta.

Etapele (pașii lui Shaytan) pe rețelele sociale:

- 1. Urmărirea unui cont (aparent pentru conținut util).
  - 2. Like-uri repetate la postări personale.
  - 3. Un scurt mesaj de apreciere în privat.
  - 4. Discuții despre probleme personale sau religioase pentru a câștiga încrederea.
  - 5. Schimb de poze sau apeluri video.
  - 6. Întâlnirea fizică și căderea în păcatul mare.
5. Slăbirea geloziei protective a bărbatului și Haya (pudoarea, sfiala, rușinea) femeii

Expunerea constantă la "viețile perfecte" și la amestecul liber între sexe pe social media slăbește simțul de protecție al bărbatului față de familia sa și al femeii față de propria demnitate. Când păcatul devine "normal" vizual (văzând pe toată lumea făcându-l online), rezistența inimii scade.

Pași Practici pentru Utilizarea rețelelor sociale

Dacă trebuie să folosești rețelele sociale, aplică aceste filtre:

- **Nia (Intenția): Intri pentru a învăța ceva util sau din plictiseală?**
- Filtrarea surselor: Urmărește doar conturi care citează direct din Coran, Sunnah și înțelegerea Companionilor, fără interpretări politice sau emoționale.
- Garda jos, privirea jos: Evitarea conținutului vizual problematic (fitnatul privirii).
- Păstrarea unității: Evitarea grupărilor care incită la ură și dezbinare în interiorul comunității.

În concluzie, ‘Fitnah’ se evită prin întoarcerea la fundamente, moderație și evitarea curiozității excesive despre treburile altora sau despre controversele care nu aduc beneficii pentru viața de apoi.

Și Allah știe mai bine!